

Senioři, pozor na ezošmejdý

7.11.2023 - Lucie Korbeliusová | DTest

Takzvaní „obchodníci se zranitelností“ cílí především na seniory, osoby trpící zdravotními problémy a matky s dětmi.

Účinek příliš dobrý na to, aby to byla pravda

Nemusí vystupovat pouze jako prodejci, ale také jako poradci, koučové nebo léčitelé. Lidem v tíživé životní situaci nabízejí rychlá a snadná řešení jejich finanční situace, psychického stavu nebo špatných mezilidských vztahů. Dle prodejce mají mít rozmanité pozitivní účinky, mají kupujícímu přinést zdraví, štěstí, lásku nebo peníze. Může se jednat o zdánlivě nahodilé předměty jako kameny, hůlky, talismany, obrazy apod.

Osobám, které trpí zdravotními problémy, zase mohou nabízet léčivé přípravky jako alternativu k lékařské péči. „Apelují tak na zklamání či hněv z lékařů, kteří dané osobě často nemohou více pomoci,“ vysvětluje Eduarda Hekšová, ředitelka spotřebitelské organizace dTest. Také mohou tvrdit, že jejich produkt funguje lépe než metody či léčiva předepsané lékařem. Mohou také lékaře přímo kritizovat, vymezovat se proti vědě a prosazovat léčebné metody nevědecké, mnohdy až mystické. Typickými druhy produktů, jež nabízí, jsou „léčivé přípravky“, které ovšem v České republice nejsou registrovanými léčivy a léčivé účinky u nich nejsou potvrzené. Často se může jednat o pouhé doplňky stravy, popř. běžné potraviny.

Manipulativní přesvědčování a klamavé informace

V obou případech se odkazují na mnoho pozitivních zkušeností, které s daným produktem mají oni sami, jejich známí a další zákazníci, popř. dlouholetou tradici užití těchto metod. „Dělají tak proto, že nedisponují způsobem, jak údajné účinky dokázat. Nastává tak problém, že ve většině případů zmíněné tradice, zkušenosti osob, ani účinky produktu nebývají zdokumentované, natož dostatečně podložené a prokázané. Tato tvrzení tak nemusí být vůbec pravdivá, případně mohou být velmi zkreslená,“ vysvětluje Hekšová.

Pokud ovšem slibují, že jejich přípravek je vhodná nebo lepší alternativa k lékařem předepsaným léčivům, mohou se dopouštět klamavého konání, což je nekalá obchodní praktika. Eventuálně také může nastat spáchání trestného činu ublížení na zdraví nebo i těžkého ublížení na zdraví.

Při prodeji pak mohou používat různých manipulativních technik. Prezентují nějakou informaci jako objektivní fakt, který však nemají ničím podložený, jde totiž pouze o jejich subjektivní názor – příkladem je označení nějaké potraviny za špatnou bez věrohodného zdůvodnění. Nehodící se informace, které nemají jak vyvrátit, zase znehodnocují tím, že kritizují zdroj těchto informací, ovšem opět pouze nepodloženými názory, nikoliv fakty. Například tvrdí, že: „Tento lék předepsaný doktorem určitě nefunguje, protože lékaři jsou podvodníci zaplacení farmaceutickým průmyslem, kteří lidem nepomáhají, pouze pacienty okrádají.“ Obecně také často apelují na emoce potenciálního zákazníka na úkor prezentace faktů.

Vše konzultujte s lékařem

Obecně doporučujeme zachovat obezřetnost při výběru daných produktů, zvláště pokud prodejce

používá výše zmíněné praktiky. Zvláštní pozornost je vhodné věnovat přípravkům, u nichž není uvedeno složení (např. se jedná o „tajnou recepturu“). Pokud má mít daný produkt léčivé účinky, je dobré ověřit, zda se prodejce nenachází v seznamu internetových stránek s nelegálními nabídkami neschválených přípravků, který provozuje Státní ústav pro kontrolu léčiv. „Veškeré užití produktů s údajným léčivým účinkem také doporučujeme konzultovat s lékařem. Naopak v žádném případě nedoporučujeme záměnu lékařem předepsaných léků za dané produkty, jelikož by mohlo dojít i k ohrožení života,“ důrazně upozorňuje Hekšová.

dTest, o.p.s. je největší českou spotřebitelskou organizací, která v ČR působí již od roku 1992. Je vydavatelem spotřebitelského časopisu dTest, na jehož stránkách jsou publikovány výsledky nezávislých a objektivních testů produktů, varování před nebezpečnými a zdravotně závadnými výrobky, informace o spotřebitelských právech a rady, jak tato práva účinně uplatňovat. dTest je součástí mezinárodní organizace International Consumer Research and Testing (ICRT) a evropské spotřebitelské organizace BEUC.

Poradenská linka časopisu dTest - 299 149 009 - je v provozu každý pracovní den od 9 do 17 hodin a spotřebitelé na ní mohou konzultovat s právními poradci časopisu dTest nejrůznější spotřebitelské problémy, a to za cenu běžného tarifu volání. Od spuštění v roce 2010 této možnosti využily již statisíce spotřebitelů a poradenská linka časopisu dTest se tak stala první a nejvyhledávanější cestou k řešení potíží, se kterými se zákazníci na trhu setkávají.

<https://www.dtest.cz/clanek-10551/dtest-seniori-pozor-na-ezosmejdy>